

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an

la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaogă timbrul posta

S U M A R

Câteva cuvinte despre Sabotaj de Grigore Puricescu, doctorand în științele juridice.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casație și justiție, secția II*: Alex. C. Negreanu cu Maria I. Florescu și alții.

Tribunalul județului Neamțu., (Camera de consiliu): Principele Mihail D. Sturdza cu M. Wuk și Söhne.

JURISPRUDENȚA STRAINA. — *Tribunalul civil din Paris*. Observațiune de S. R.

Câteva cuvinte despre Sabotaj

Sunt mai multe decenii de când cestiunea muncitorească ocupă un loc de frunte în studierea diferitelor probleme mai interesante în Stat, toate clasele guvernante fiind călăuzite în desfășurarea activității lor de tendința de a pune capăt acestei cestiuni, care prin importanța ei impune a fi cât mai curând rezolvită.

Pretutindenii unde asemenea cestiuni se aduc în discuțiune, caută a li se da o cât mai repede deslegare, această procedare fiind datorită, pe deoparte, ideilor înaintate ale timpului în care trăim și care cer o mai dreaptă regulamentare a intereselor lucrătorului față de patron, iar pe de alta, diferitelor mijloace prin care muncitorii caută de cele mai multe ori a-și impune doleanțele lor.

Până la timpurile de astăzi care tind spre o îndrumare către umanitarism, omenirea a trebuit să străbată succesiv faza industriei de castă sau a familiei, a industriei coercitive sau a sclavajului precum și cea industrială a corporațiilor, până ce în

fine s'a ajuns în faza actuală la industria de fabrică sau uzină prin introducerea căreia micile ateliere de odinioară fiind desființate, s'a creat lucrătorilor din ateliere și uzine o situație precară¹⁾.

În lupta aproape continuă dintre patron și lucrător, ambele părți urmăresc dobândirea a cât mai multor avantaje, ceea ce face desigur ca din cauza acestor diferite scopuri ambele tabere să fie foarte întreprinzătoare, uzându-se atât din partea unora cât și a altora de mijloace prin care să-și impună dorințele ce pentru un moment formează tema de luptă a ambelor părți.

Desigur că îndoială nu poate fi, afirmând că în lupta dintre patron și lucrător isbânda este de cele mai multe ori de partea patronilor și aceasta nu din cauza dreptelor lor susțineri, ci din cauza neegalității atât materiale cât și morale a unora față de ceilalți. «Unii neștiutori de carte, lipsiți de mijloace pentru trai, având în sufletul lor în mod perpetuu săpată groaza zilei de mâine; ceilalți avuți, instruiți, putându-și la nevoie plăti sfătuitori și mai instruiți decât ei și cari pot alege din numărul totdeauna prea mare al lucrătorilor ce-i au la lucru pe cel mai blajin, pe cel mai docil, pe cel ce se supune dorințelor lui mai fără cârtire, pe cel mai împovărat și desnădăjduit»²⁾.

1) Vachman, «Studiu asupra breslelor și corporațiilor», 1899 (prefață).

2) Petrescu Comneni, «Lupta dintre capital și muncă».

Și astfel stând lucrurile, ne mai putem oare mira că în cutare împrejurare muncitorii s'au dedat la mijloace de violență față de patronii lor?

Știm cu toții că violența este caracteristica organismelor slabe.

Cei tari întotdeauna fiind siguri de isbândă, își pot repede păstra calmul ce se impune, ce se cere ori și cărui organism în desfășurarea activității lui. Și dacă un principiu de înaltă ordine socială, de concordanță și armonie în Stat, nu poate admite ca în diversele lupte inerente claselor sociale, să se uzeze de mijloace violente, apoi sunt unele împrejurări în care chiar organismul cel mai puțin violent uită, sub greutatea loviturilor ce viitorul îi poate impune, limitele care-i sunt permise, și într'un moment de des-nădejde și surescitare execută fapte pe care în normale împrejurări nu le-ar fi săvârșit.

Acestea sunt stări sufletești care deseori se întâlnesc și pe care de altminteri psihologia ni le arată ca foarte firești.

Bine înțeles că nu voesc să susțin prin aceste cuvinte violențele în fapte a unora dintre luptătorii muncitori, ci voesc numai să caut a da o explicație acestor violențe, pentruca cunoscând origina lor, să le putem înlătura, stărpindu-le pe cât mai mult posibil.

I

Printre mijloacele de constrângere pe care muncitorii le obișnuiesc împotriva patronilor, în scop de a-și impune doleanțele lor, cele mai cunoscute și eficiente sunt: grevele, asociațiunile, boicotajul, sabotajul.

Prin câteva cuvinte voi insista asupra Sabotajului, arătând ceea ce se înțelege prin sabotaj, ceva din evoluțiunea lui istorică, precum și diferitele forme sub care până astăzi s'a manifestat, căutând apoi în continuare a discuta dacă un asemenea sistem poate fi ca și greva un drept care să-i legitimizeze întrebuințarea.

Prin sabotaj muncitorii înțeleg «faptul de a cauza un prejudiciu patronului, fie deteriorând materia primă, fie risipind marfa vândută, fie nedepunând nici o muncă efectivă, sau aplicând în mod migălos toate regulamentele, făcând astfel serviciul imposibil»³⁾.

Prin întrebuințarea acestui sistem, muncitorii reușesc a constrânge pe patroni, fie cauzându-le un prejudiciu, fie întrerupând lucrul în mod brusc.

Și pentru a fi mai eficace și deci muncitorii mai siguri de isbândă, este nevoie ca sabotajul să fie aplicat în mod colectiv, de către toți muncitorii unei uzini sau fabrici, sau de către tot personalul muncitoresc al unei aceleași industrii.

Sub forma în care astăzi este cunoscut și pe care în treacă am amintit-o ceva mai sus, sabotajul apare abia în 1897, când totdeauna el primește, cu ocazia congresului confederal din Toulouse, «botezu sindical»⁴⁾.

Dela această dată sabotajul ia o mare dezvoltare, el fiind susținut, definit, preconizat și răspândit⁵⁾.

În sindicalistii revoluționari sabotajul găsește pe cei mai fanatici propagatori.

Dacă cercetăm acum origina sabotajului, țara care pentru prima oară l-a cunoscut este Engiltera.

Acî întâlnim sub denumirea de «Ca-Canny» sau «Ga-Canny», un mijloc foarte puternic, o tactică întrebuințată de lucrători în contra patronilor; el înlocuiește greva și constă în aplicarea principiului «pentru plată proastă, lucru prost».

Exemple despre acest sistem de constrângere, sub această formă ne citează «Muzăul social», care ne vorbește despre greva din 1889 în Glasgow, printre lucrătorii din docuri.

Aceștia cerând mărirea salariului cu 10 centime pe oră și refuzându-li-se cererea, au declarat grevă. Fiind înlocuiți cu lucrători agricoli de către direcțiunea docurilor, constrânși de nevoi și amenințați de foame au cedat dorinței exprimate și au reluat lucrul, în intenția însă nu de a lucra serios și cu trageră de inimă ci de a-și realiza cererea, aplicând «Ca-Canny», adică sabotajul sub forma «pentru plată proastă, muncă proastă».

Astfel constrânsă, în mod tacit și fără violențe, direcțiunea docurilor s'a văzut nevoită de a acorda lucrătorilor din docuri majorarea salariilor cu 10 centime pe oră.

Cazul este foarte concludent, prea cunoscut și tipic în istoria mișcărilor muncitorești pentru a mai insista citând și altele.

4) Pouget, «Le Sobotaje».

5) Id. «op. cit».

3) Ch. Gide, «Cours d'Économie politique».

Putem totuși face observația că sub această formă «Ca-Canny» sau «Ga-Canny», sabotajul există din cele mai vechi timpuri, din aceleași timpuri din care, întrebându-se aci o formulă dela alții luată, a apărut speculațiunea umană și aceasta prin chiar instinctul omului, și într'adevăr ce este mai natural decât ca atunci când ești bine plătit să lucrezi cu mai multă trageră de inimă decât când ești prost plătit.

Prin urmare, după cele ce până acuma am putut vedea, prima formă sub care sabotajul apare este aceea a punerii în aplicare a principiului «la plată puțină, muncă puțină», caracterizat prin încetineală și desinteresare în lucru, sistem de care au uzat în 1908 lucrătorii șantierului Beauford din Indiana, Statele-Unite.

Sub această înfățișare sabotajul poate fi aplicat cu folos de către lucrătorii plătiți cu ziua și nu de către cei care lucrează cu bucata.

În avantajul acestora este de a lucra cât mai mult iar nu de a lucra cu încetineală, căci în cazul acesta sabotajul ar lovi propriile lor interese. De aci prin urmare nevoia de a găsi alte forme pe care sabotajul însușiindușile, să le poată fi de folos.

În interesul lor va fi prin urmare, nu de a lucra cu încetineală, ci de a diminua calitatea iar nu cantitatea produselor lor.

Așa dar, formele sub care sabotajul caută a fi aplicat variază după interesele diverse pe care diferitele categorii de muncitori le prezintă. Din această diversitate a aspectelor pe care sabotajul le poate lua, mai interesante par a fi următoarele: pentru lucrătorii mecanici punerea de nisip, în loc de unsoare, prin diferitele mașinării și aparate ale unei fabrici sau uzini; pentru lucrătorii brutari turnarea de undelemn sau de alte substanțe în cuptoare; pentru lucrătorii dela drumul de fier, ruperea liniilor telegrafice, deteriorarea materialului rulant, stricta aplicare a regulamentelor⁶⁾.

Susținătorii sabotajului (și printre aceștia am spus că cei mai fervenți sunt sindicaliștii revoluționari) spun că toate aceste mijloace de represalii sunt în-

dreptate nu în potriva publicului consumator, ci a patronilor.

Ei caută astfel a-și câștiga simpatiile publicului, stăruind în toate împrejurările și pe cât mai mult posibil asupra faptului de a se ști că în potriva capitalistului patron toată lupta lor este îndreptată.

Și tocmai aceasta (spun militanții sindicaliștilor revoluționari) este caracteristica sabotajului, de a lovi pe patron iar nu pe consumator.

Se desmint de asemenea știrile lansate de către ziarele plătite de capitaliști și prin care se spune că unii dintre muncitori, cei brutari de pildă, au amestecat, aplicând sabotajul, sticlă pisată în aluat sau că unii dintre amployații farmaciilor au pus în medicamente stricină sau alte otrăvuri.

Nu acestea sânt mijloacele de aplicare a sabotajului, ci altele, cum de pildă: reaua alcătuire a aluatului, nepuindu-i-se sare destulă, neprăjirea îndeajuns a pâinei sau risipirea produselor de către amployații de prin farmacii sau punerea de medicamente de calitate superioară acolo unde ar fi vorba de medicamente de calitate mai inferioară.

Prin urmare, aceste forme prin care sabotajul se poate aplica nu au ca scop decât compromiterea patronului în fața clientului și deci implicit refuzarea produselor lui.

Divulgarea patronilor de către lucrători, atunci când uzează de material prost sau divulgarea diferitelor procedee prin care se caută a se specula buna credință a publicului consumator⁷⁾, sânt adevăratele înfățișări ale sabotajului, iar nu cele prin care, unele ziare citându-le, caută a se compromite sinceritatea mișcării revoluționarelor sindicaliști în potriva patronilor.

II

După expunerea până aci făcută și din care am putut vedea unele dintre înfățișările sub care în diverse împrejurări sabotajul apare, forme care nici una nu se transpune în fapt, prin întreruperea

6) În această privință se poate cerceta un foarte interesat articol apărut în «Buletinul Bursei» din Mont-Pellier din anul 1900 și în care se arată pe larg și cu multe detalii diferitele forme sub care sabotajul se poate aplica.

7) Sub această formă sabotajul mai este cunoscut și sub denumirea de «bouche ouverte», adică denunțarea patronului publicului consumator, în scop de a atrage perderea clientelei.

bruscă a lucrului, vom căuta a cerceta o altă interesantă categorie sub care sabotajul se poate arăta și care de astădată se caracteriză prin aplicarea sabotajului, urmat de întreruperea bruscă a lucrului.

Astfel privit, sub această formă, sabotajul este un foarte puternic ajutor pentru grevă, cu care de ulminteri este în strânsă legătură. Și pentru a'i justifica întrebuițarea se pleacă dela următoarele cuvinte a le lui Carnegie, regele ferului: „Attendre d'un homme qui defend son salaire pour les besoins de sa vie, d'assister tranquillement à son remplacement par un autre homme, c'est trop attendre“; cuvinte care au fost astfel interpretate de către secretarul sindicatului brutarilor, Bousquet, în „Vocea Poporului“ din 21 Mai 1905: „Putem constata că numai faptul încetării lucrului nu este îndestulător pentru izbânda unei greve. Este necesar și chiar indispensabil, pentru rezultatul conflictului, ca mașinăriile, adică mijloacele de producțiune a uzinei, minei, brutăriei, etc. să fie reduse la grevă, adică la nefuncționare“.

Punerea în grevă, lăsând starea normală, este un timp pierdut pentru o luptă ineficace. Numai nelăsând unelele, mașinăriile în starea normală, lucrători nesindicaliști nu vor putea lucra.

Susținătorii sabotajului, sub această formă, socotesc că prima datorie înainte de grevă este de a face imposibilă funcționarea mașinăriilor precum și a celorlalte mecanisme necesare unei industrii, numai astfel obținându-se între patroni și muncitori o luptă egală.

Numai astfel se vor opri sindicaliștii galbeni ⁸⁾ de a veni în ajutorul patronilor și tot astfel și armata care este de asemenea una dintre piedicile cele mai temute pe care sindicaliștii trebuie să le întâmpine în dese lupte pe care le-au de dus în potrivea pa-

8) Sindicaliști, după cum sunt contra patronilor sau cu ei, se împart în două tabere, fiecare purtând câte o numire diferită.

Sânt sindicaliști «jaune și rouge». Jaune, adică galbeni, cei care se dau de partea patronilor și rouge, adică roșii care sânt contra patronilor și adepți ai principiilor revoluționare. Intre ambele tabere ura este nedescris de mare și nu în puține împrejurări luptele dintre roșii și galbeni au produs chiar victime ome-nești.

tronilor. Aceste proceduri sânt împărțite de către muncitori nu din plăcere sau diletantism ci pentru că o imperioasă necesitate îi obligă.

„Il ne faut pas oublier qu' une question de vie ou de mort se pose pour eux; s'ils n'immobilisent pas les machines, ils vont à la défaite, à l'échec de leurs espérances; s'ils les sabotent, ils ont de grandes chances de succès, mais par contre ils encourent la réprobation bourgeoise et sont accablés d'épithètes malsonnantes“ ⁹⁾.

Se aseamănă muncitorii cu o armată care forțată de a se retrage în fața dușmanului, distruge tot ce întâlnește în cale, pretutindeni fiind mânată de grija de a se salva și de a nu cădea în mâna dușmanului. Aceeaș situație o au și muncitorii. Tot astfel le este și lor permis ca în fața dușmanului (aci ar fi patronii) să se retragă, neținând socoteală de nimic, mânați fiind de dorința de a-și salvarda interesele.

Sé arată astfel și se legitimează și justifică, chiar sub această formă, sabotajul, ca decurgând din necesitățile reclamate de scopul urmărit.

Printre cazurile de sabotaj caracterizate prin întrebuițarea unor forme care au ca bază violența și întreruperea bruscă a lucrului, cele care în lumea muncitorească și a patronilor au lăsat amintiri neșterse sânt foarte numeroase. Putem cita printre acestea: sabotarea tramvaelor din Lyon, ocazie în care amploiații tramvaelor au turnat ciment pe linii, făcând astfel circulația imposibilă;

Greva din 1908 a personalului liniei de fer Medoc, caracterizată prin tăerea firelor telegrafice care legau găurile între ele, scoaterea aparatelor care serveau locomotivelor pentru a lua apă;

Greva faimoasă a poștelor și telegrafelor în Franța care s'a întâmplat în 1909 și care nu a încetat de cât cu venirea la putere a d-lui Briand ¹⁰⁾. Tot ca

9) Așa se exprimă relativ la sabotaj și la mijloacele revoluționare în general, un autor, Renault, impiegat la gara de Est din Paris, într'o broșură intitulată: «Le syndicalisme dans les chemins de fer».

10) Printre diversele forme pe care sabotajul le poate lua am putea cita și pe aceea care se prezintă nu ca o manifestare a muncitorilor în potrivea patronilor, ci ca un protest al publicului în potrivea marilor companii sau a Statului.

Cazul s'a petrecut în Franța când cu aplicarea sabo-

un fel de sabotaj ar putea fi privit și obstructionismul care constă în aplicarea strictă a regulamentelor, căutându-se a se îndeplini într'un mod cât se poate de precis litera exactă a legii. El este întrebuițat cu deosebire de către muncitorii căilor ferate și se pare că Italia este țara care a avut mai mult de suferit de pe urma aplicării obstructionismului.

III

După înșirarea celor până acuma arătate, se impune cred întrebarea da a se ști dacă sabotajul este sau nu legitim, dacă el poate fi considerat ca unul dintre mijloacele de care uzându-se nu se face decât să se recurgă la un drept pe care cineva îl poate avea.

Desigur că întrebarea astfel pusă, necesită o matură chibzuință și aceasta cu atât mai mult cu cât sentimentalismul prin care sindicalistii caută a ne înfățișa sabotajul, însuflețirea pe care diverșii lui susținători o pun în propagarea lui, precum și aparența de justificare pe care aceștia se încearcă a i-o da, ne-ar putea influența în sensul de a adopta părerile lor.

Eu cred, însă, că abstracțiune făcând de sentimentalismul, însuflețirea și aparența de justificare ce întâlnim la susținătorii sabotajului, nu putem fi însuflețiți în sensul de a primi ca eficace acest sistem de luptă, care cu siguranță că trebuie combătut, el aparținând unor adepți ai principiilor revoluționare, care caută să răstoarne prin activitatea și investigațiunile lor normele ce trebuiesc urmate într'o societate în plin progres, pe cale de cultură și civilizație, în raporturile dintre patroni și muncitori.

Dacă greva se admite ca fiind un drept legitim la care cei asupriți pot recurge, spre a se opune unor condițiuni prea onerose impuse de patron, sau spre a-și ajunge realizarea unor cerinți drepte și pe de-

tajului de către public, în gara St. Lazar, în potriua companiei căilor ferate, din cauza mersului neregulat al trenurilor și a proastei întrețineri a materialului rulant. Acest sabotaj nu a fost de alminteri interpretat, decât ca «un gest de exasperațiune impulsivă și momentană».

În acest scop s'a format în Franța chiar o ligă cu menirea de a obține satisfacerea intereselor publicului care în 1909, anul constituirii, la sfârșitul lunii August a ținut chiar o întrunire la Houilles, localitate în Franța.

plîn justificate, în nici un caz nu se poate admite mijloace de luptă ca cele pe care sabotajul le arată, ca turnarea de gaz în cuptoare sau scoaterea șinelor de pe traverse, ruperea liniilor telegrafice și isgonirea dela lucru cu forța a acelora ce voesc a lucra, chiar dacă ele ar avea ca scop obținerea unor drepte și legitime cerinți.

Violențele pot fi uneori explicate, în nici un caz însă nu pot fi tolerate.

Ele prejudiciază nu numai interesele patronilor, după cum caută a se arăta, ci însăși pe a le publicului consumator. Distrug orice inițiativă și ajung să terorizeze pe cei contra cărora se exercită. „La violence ne peut être que destructive lorsqu'elle n'est que la force materielle dans son aveugle faiblesse, et non la pensée d'un monde adulte pourvu de ses organes essentiels, jetant en bas les façades caduques et brisant les cadres vermoulus qui paralysent son développement normal“¹¹⁾.

Vom adăoga ca încheere că, în România, legea contra sindicatelor din 20 Decembrie 1909, în scopul de a garanta libertatea muncii, tratează foarte aspru sabotajul, pedepsind cu închisoarea dela o lună până la 2 ani pe oricine, prin violență sau amenințări, va provoca sau va face să dureze o încetare parțială sau totală a muncii, pentru a impune fie muncitorilor, fie antreprenorilor sau patronilor, o micșorare sau ridicare la salariu, sau convenții diferite de acelea adoptate până atunci.

Grigore Puricescu

Doctorand în științele juridice

Paris, 12/25 Noembrie 1913.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECTIUNEA II

Audiența dela 28 Mai 1913

Președînța d-lui Elef. G. Economu, consilier

Alex. C. Negreanu cu Maria I. Florescu și alții

SCRIPTURI PRIVATE. — CREDITORI CHIROGRAFARI. — DATĂ CERTĂ. — CHITANȚE DE DESCĂRCARE. — ART. 1882 COD. CIVIL.

Inscrisurile sub semnătură privată opozabile debitorului fac aceeaș credință și față de credi-

11) Fournier «L'Association, l'individu et l'état».

torii chirografari ai acestuia în ce privește data, pe cât timp nu se dovedește că aceste acte ar fi fost antedatate în mod fraudulos, și aceasta cu atât mai mult când e vorba de acte liberatorii, adică de chitanțe ale unor plăți făcute, în privința cărora pentru considerațiuni de utilitate publică bine justificate nu se poate admite cu toată rigoarea ei regula din art. 1182 cod. civil privitoare la data certă.

No, 129. — Respins recursul făcut de Al. C. Negreanu, contra deciziei Curței de apel din Craiova secția I, No. 93 din 1913, dată în proces cu Maria I. Florescu și alții.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier C. Marinescu.

S'a ascultat d-l avocat M. Cireșeanu, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de casare, și d-l avocat Em. Antonescu, din partea intimatului, în combateri.

Curtea deliberând,

Asupra motivului II de casare :

«Violarea art. 1182 cod. civil și omisiune esențială, nemotivată. Conform acestui articol nu se poate opune actele sub semnătură privată, cari n'au data certă terților. E constant că un creditor urmăritor sau poprirer e un terțiu, chiar dacă ar fi chirografar, din momentul ce a urmărit. Din acest moment el are interese contrarii debitorilor săi cari, la rândul lor, se pot înțelege cu debitorii lor pentru a-l fraudă sau a-l vătăma.

«Curtea de și recunoaște că Negreanu, în speță, e un terțiu, îi opune acte care n'au data certă, călcând astfel art. 1182 cod. civil. Chiar în teoria Curței noi puteam dovedi prin orice mijloace că, în momentul poprirerei, d-na Maria I. Florescu nu plătise soților Constantinescu 25 000 lei. Intre aceste mijloace era, pe lângă depozitiile martorilor privitoare la înlocuirea procesului-verbal, în care aveam declarațiunea d-nei Florescu că datora 25.000 lei, asupra cărora omite a se pronunța Curtea, mai am produs și mijlocul că dacă d-na Florescu ar fi plătit cei 25.000 lei soților Constantinescu la 27 Noembrie, nu s'ar fi mărginit să declare aceasta portărelului, ci ar fi prezentat și chitanțele sub semnătură privată. Atunci cel puțin ar fi rămas cert că la acea dată avea chitanțe, chiar dacă de fapt ar fi fost a simulațiune și n'ar fi plătit.

«Un alt mijloc produs de noi era și acela că d-na Florescu odată ce declarase în mod autentic că datorează 25.000 lei soților Constantinescu, nu se putea mulțumi decât tot cu chitanțe autentice pentru achitarea acestor sumi pentru ca, în caz de concurs cu alți creditori ipotecari, să poată invoca preferința ca creditori ipotecari anteriori. Curtea omite a se pronunța asupra acestor două mijloace, fără a motiva altfel lipsa de fraudă».

Considerând că, în principiu, creditorii chirogra-

fari, ținând dela debitorul lor dreptul de gagiu general asupra patrimoniului său, — fără a avea vre'un drept propriu sau o garanție particulară, — dânsii trebuiesc considerați, în această calitate, ca reprezentanții universali ai debitorului, iar nu ca terții; că, de aci rezultă că creditorii chirografi sunt ținuti a suporta toate actele juridice făcute de debitor asupra patrimoniului său—cu excepția fraudei și că înscrisurile chiar sub semnătură privată, opozabile acestuia, făc aceiaș credință și față de dânsii în ce privește data, pe cât timp nu se dovedește că aceste acte ar fi fost antedatate în mod fraudulos; că aceasta are a se urma cu atât mai mult când e vorba de acte liberatorii, adică de chitanțe constatate ale unor plăți făcute, în privința cărora pentru considerațiuni de utilitate practică bine justificate, nu se poate admite cu toată rigoarea ei regula din art. 1182 privitoare la data certă și justiția are a decide după împrejurările speciale ale cauzei dacă plata ce aceste chitanțe constată, a avut loc realmente la data indicată în ele, ori dacă nu cumva chitanțele au fost antedatate în scopul de a fraudă pe creditor;

Considerând că, în vederea acestora, chitanțele invocate în cauză și constatând plăți anterioare poprirerei sunt opozabile recurentului, pe cât timp acesta nu a dovedit înaintea instanței de fond că ele n'ar constata o plată reală, și că ar fi fost antedatate în mod fraudulos;

Considerând că, în ce privește neprezentarea acestor chitanțe cu ocaziunea poprirerei, această împrejurare ar fi putut forma un element de apreciere în dovedirea fraudei ce se invocase de recurent, dar după pronunțarea instanței de fond asupra acestui element nu se poate deduce o omisiune esențială, întru cât pe de o parte faptul neprezentării chitanțelor în cesțiune nu putea conduce în mod fatal la dovedirea fraudei, iar de altă parte, instanța de fond, întemeindu-se pe alte împrejurări de fapt, înlătură fraudă și prin urmare și acest element în dovedirea ei;

Că astfel fiind, motivul de casare invocat este neîntemeiat.

Pentru aceste motive, respinge. 1)

1) Celelalte două motive de casare au fost respinse, unul fiind relativ la constatări de fapt, și celalt ca lipsit de interes.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI NEAMȚU

Audiența dela 12 Septembrie 1913

(Camera de consiiu)

Președința d-lui Gh. Petrescu-Dâmbovița, președinte

Principele Mihail D. Sturza cu M. Wuk și Söhne

PĂDURE. — EXPLOATARE. — DACA POATE FORMA OBIECTUL UNUI CONTRACT DE ARENDARE.

EXPLOATARE DE PĂDURE. — CONTRACT DE ARENDARE. — LEGEA PROPRIETARILOR. — COMPETINȚĂ. — ART. I DIN LEGEA PROPRIETARILOR.

1^o Exploatarea unei păduri formează obiectul unui contract de arendare iar nu de vânzare, atunci când prin contract părțile au convenit ca tăerea să se facă după anumite reguli și în fie care an pe o suprafață determinată așa ca să nu dispară substanța lucrului.

2^o Chiar dacă exploatarea unei păduri ar fi considerată ca o vânzare, totuși atunci când într'un contract de arendare părțile au prevăzut o stare de indivizibilitate a obligațiunilor arendașilor, atât în ce privește arendarea moșiei cât și în ce privește exploatarea pădurei după acea moșie, instanțele judecătorești sunt competente a judeca după legea proprietarilor și rezilierea contractului în ce privește exploatarea pădurei.

Tribunalul,

Asupra excepțiunei ridicate de părât, prin care cere a se declina cempetința de a se judeca acest proces după legea proprietarilor, în ce privește rezilierea contractului de exploatarea pădurei de pe moșia Hangu și trupurile sale, întrucât este vorba de vânzare de pădure, iar nu de o arendare și a se menține acțiunea numai în ce privește rezilierea contractului de arendarea moșiei Hangu.

Având în vedere că, prin contractul autenticat la No. 29 din 1906, Principele Mihail D. Sturza dă în arendă d-lui M. Wuk și Söhne moșia sa Hangu cu trupurile Bistricioara și Călugăreni din județul Neamțu și în exploatare 500.000 metri cubi de esență brad și molift din pădurile zisei moșii, pe termen de zece ani, începând dela 23 Aprilie 1908 cu prețul de 240.000 lei anual, explicându-se că exploatarea celor 500.000 metri cubi de lemne se va

face de arendaș, în cursul celor zece ani, în cantități de câte 50.000 metri cubi anual, determinându-se pe fiecare an suprafața de tăiat și modul cum se va face tăerea în acele păduri.

Având în vedere că părâții susțin, că exploatarea pădurei de și este cuprinsă în contractul numit de părți contract de arendare, constituie un contract de vânzare și ca atare nu se poate aplica pentru rezilierea lui legea proprietarilor.

Considerând că exploatarea unei păduri nu totdeauna constituie un contract de vânzare, ci poate forma și obiectul unui contract de arendare, atunci când prin contract părțile au convenit ca tăerea să se facă după anumite reguli (en coupes réglées-silvacaedua) și în fie care an pe o suprafață determinată, așa ca să nu dispară substanța lucrului (salva rerum substantia), că asemenea condițiuni fiind stipulate între părți cu privire la explotarea pădurilor de pe moșia Hangu, supuse regimului silvic, o asemenea exploatare poate forma obiectul contractului de arendare, de oarece prin tăerea regulată arborii nu se distrug în esența lor, ci se reînnoesc pe măsură ce se taie, așa că arborii se consideră ca fructe care se pot culege în mod periodic, la un interval oarecare de timp, și pe care arendașul are dreptul a le culege.

Având în vedere că, chiar dacă în speță exploatarea pădurei s'ar considera ca o vânzare, totuși întru cât prin contract părțile au prevăzut o stare de indivizibilitate a obligațiunilor arendașilor, atât în ce privește arendarea moșiei Hangu cu trupurile sale, cât și exploatarea pădurei de pe această moșie, de oarece prin art. XXVIII din contract se prevede că violarea ori căreia din condițiunile cuprinse în acest contract aduce rezilierea contractului de drept, fără somație sau chemare în judecată, urmează că nu se poate scinda această acțiune;

Considerând că, intențiunea părților a fost de a curma cât mai repede orice conflict, care ar rezulta din neîndeplinirea obligațiunilor luate prin contract, după cum rezultă și din faptul că au investit cu formula executorie contractul încă de la început, prevăzând expres pactul comisoriu; că, astfel fiind, și întrucât nu se contestă nici de părâți că acțiunea este bine introdusă conform legei proprietarilor în ce privește rezilierea contractului de arendare, ur-

mează a se menține judecarea întregii acțiuni conform legii asupra drepturilor proprietarilor, care prin art. 1 prevede că proprietarul pentru neplata chiriei sau arende datorită, precum și pentru realizarea tuturor drepturilor care isvorăsc din contractele de închiriere și arendare, va putea face o cerere de executare adresată către președintele tribunalului.

Că, astfel fiind, excepțiunea ridicată de pârât câtă a se respinge.

Pentru aceste motive, respinge.

Semnat: Gh. P.-Dâmbovița.

JURISPRUDENȚA STRAINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN PARIS

19 Februarie 1912

SERVITUTE. — VEDERE ASUPRA PROPRIETĂȚII ALTUIA. — DISTANȚĂ NEREGLEMENTARĂ. — LIPSĂ DE PREJUDICIU. — ART. 678 COD. CIV. FR. (612 COD. CIV. ROM.).

Cu toate că ferestrele existente într'un zid nu sunt la distanța reglementară prevăzută de art. 678 cod. civil (612 cod. civ. rom.), totuși nu este loc la desființarea lor, de câte ori aceste ferestre nu aduc vecinului nici un inconvenient, fie că ele dau asupra unui zid sau asupra acoperământului negăurit al vecinului, fie că ele nu permit de a vedea în proprietatea vecină.

(Din *D. P.* 1912. 5. p. 29)

Observațiune. — O fereastră este în totdeauna un loc de observație și un lucru displăcut pentru vecini, căci pe lângă că ea înlesnește o curiozitate indiscretă și vexatorie, apoi ea face cu puțință și aruncarea de murdării în locul vecin. De aceea, pentru a feri pe vecini de asemenea vexațiuni reciproce, pentru a înlătura «*des animos tés et des fâcheries entre voisins*», cum zicea Guy Coquille, art. 612 din codul civil, pune în principiu că nici un vecin nu poate să aibă vedere dreaptă sau fereastră spre vedere, balcoane sau alte lucrări prin care s'ar putea vedea în permanență pe fondul vecin, de nu va fi o distanță de 19 decimetre între zidul în care aceste ferestre sunt deschise și proprietatea vecină.

Proibiția edictată de lege lasă însă a se presupune

că se vede ceva prin fereastră, căci dacă ferestrele stabilite în clădirea sau zidul unuia din vecini dau într'un zid fără lumini sau pe acoperământul negăurit al celuilalt vecin, restricția legii nu mai este aplicabilă. Vezi în acest sens, Aubry et Rau, II, § 196, p. 321 și 323 (ed. a 5-a); Marcadé, II, art. 678, No. II; Demolombe, XII, 569, 570; Dalloz, *Nouveau code civil annoté*, I, art. 678, 679, No. 41, etc. Cpr. Baudry et Chauveau, *Des biens*, 1038.

Aceeași soluție este pentru aceleași motive aplicabilă ferestrelor deschise în acoperământul casei și care servesc numai la aerisire și luminarisire. Vezi Trib. Tutova, *Cr. judiciar* d'n 1906, No. 31; Trib. Covurului, revista *Legea* din 1907, No. 5, p. 40 (cu nota d-lui R. C. Benișache); j. ocol. V București, *Dreptul* No. 59 din 1912, precum și multe altele citate de d-l D. Alexandresco, tom. III, partea I, p. 670, nota 2 (ed. a 2-a).

S. R.

BIBLIOGRAFIE

Anunțăm cu o nespusă bucurie că, în curând, va apare tomul IV, partea I, din *Tratatul de drept civil* al d-lui profesor

D. ALEXANDRESCO

Acest volum, de aproape 1.000 de pagini, cuprinde comentariul dezvoltat al tuturor textelor privitoare la *Donațiunile între vii*, rămânând ca partea a II-a din tomul IV (ultimul din ediția a II-a), care s'a și pus sub presă, să cuprindă *Testamentele*.

După cum se vede, opera este complet refăcută, de oarece dintr'un volum de 840 de pagini, vor eși două volume de câte 1.000 de pagini fiecare.

— Prețul 20 Lei —

Indată după apariția *Testamentelor*, autorul va publica ultimul titlu din codul civil, *Prescripția*, și cu acest ultim volum opera va fi completă.

N. B. — Intârzierea apariției *Donațiunilor între vii*, provine din cauza lipsei de lucrători tipografici, datorită mobilizării de astă vară. Acum se tipărește tabla analitică.

Dobânda legală. — Termenele de judecată în materie cambială și art. 349 din codul comercial. — Concordatul și moratorul, de Leopold Stern, licențiat în drept, directorul Băncii „Uniunea Comercială”.

Această broșură cuprinde trei articole interesante pe care confratele nostru d-l Leopold Stern le-a publicat în ziarul „Argus” asupra unor chestiuni delicate din dreptul comercial. O recomandăm cu deosebire cititorilor noștri pe cari îi interesează aceste materii.